

Český jazyk8- mluvnice 5.-7. 5 2020

- chválím všechny za aktivitu na **umimecesky.cz**, přidávám další cvičení, procvičujte, sbírejte štíty :o)
- učebnice str. 65, cv. 15 – do sešitu
- **Jazykový rozbor** – výsledky si poznačte do sešitu, **bude kontrola (teams online - středa 11:00)**

JAZYKOVÝ ROZBOR

(1) Když se vraceli do chalupy, už se stmívalo. (2) Luboš s Vaškem tlačili *kola vysokou* trávou a vezli košíky *vrchovatě* naložené moukou, cukrem, cibulí, jogurtem, *dětskou* krupičkou, uzeným masem a jahodami. (3) Svorně vymýšleli, jak před Annou ospravedlní svůj pozdní příjezd. (4) V narůžovělém soumraku byl vidět kouř, jak se valí v bílých oblacích z komína. Luboš chytře navrhl, že místo skutečných dvaceti minut stáli ve frontě dvě hodiny, protože skládali nejen pivo, ale také zeleninu a brambory. Vašek se horlivě připojil a pravil, že mohl přijet mlékárenský vůz a skládat bochníky sýra, pudinky, želé, romadúr a kakao. Luboš byl upřímně udiven, neboť syn ho v sortimentu zboží s převahou trumfl. Když se vrátili domů, v sednici vládlo příměří, a tudíž po nich nikdo nic nechtěl vysvětlovat. Děda nakládal do kamen a maminka Anna zadělávala těsto. Luboš si všiml, že se tu něco děje, a včas horlivého Vaška, který prahl vyklopit, proč a jak se zdrželi, zarazil a poslal ho zavřít vrata do stodoly.

(Podle M. Poledňákové)

1) Vymyslete vhodný nadpis k textu Marie Poledňákové.

2) Rozhodněte, která tvrzení vztahující se k textu jsou pravdivá.

- a) Otec se synem se vrací z nákupu, ale chybí jim některé potraviny.
- b) Otec a syn přemýšlí, jak omluvit svůj pozdní návrat.
- c) Otec a syn se obávají reakce matky na jejich pozdní příjezd.
- d) Děda a vnuk topí v kamnech.
- e) Otec je mile překvapen, jaký má Vašek přehled v sortimentu zboží.
- f) Matka posílá Vaška za trest zavřít vrata do stodoly.

3) U každého z následujících tvrzení rozhodněte, zda odpovídá nebo neodpovídá údajům v testu.

- a) Hoši se vraceli z nákupu právě na oběd. ANO / NE
- b) Mezi zakoupenými potravinami byly i jahody. ANO / NE
- c) Luboš s Vaškem nakoupili hodně zeleniny a pivo. ANO / NE

d) Kouř z komína prozradil, že děda zatopil v kamnech.

ANO / NE

4) U každého z následujících tvrzení rozhodněte, zda je pravdivé nebo nepravdivé. Úkoly se vztahují k úvodnímu textu. Větné celky jsou v textu vyznačeny čísly.

a) První větný celek tvoří věta vedlejší příslovečná časová a věta hlavní. Souvětí je podřadné. ANO / NE

b) Druhý větný celek je souvětí souřadné, které tvoří tři věty hlavní v poměru slučovacím. ANO / NE

c) Třetí větný celek se skládá z 1. věty hlavní a 2. věty vedlejší předmětné. Souvětí je podřadné. ANO / NE

d) Ve čtvrtém větném celku je 1. věta hlavní a 2. věta vedlejší doplňková. Souvětí je podřadné. ANO / NE

5) Větné členy kola, vysokou, vrchovatě a dětskou z druhého větného celku jsou postupně správně určeny v bodě: Slova jsou v textu vyznačena kurzívou.

a) předmět, přívlastek neshodný, příslovečné určení míry, přívlastek shodný

b) podmět, přívlastek shodný, příslovečné určení míry, přívlastek shodný

c) předmět, přívlastek shodný, příslovečné určení míry, přívlastek shodný

d) předmět, přívlastek shodný, příslovečné určení způsobu, přívlastek neshodný

6) Vypište z druhého větného celku podmět a určete jeho druh.

7) U sloves vraceli se a stmívalo se z prvního souvětí:

a) určete mluvnické kategorie:

vraceli se –

stmívalo se –

b) napište slovesa opačného vidu:

8) Rozhodněte, která tvrzení vztahující se k následujícímu větnému celku jsou pravdivá, nebo nepravdivá.

Luboš chytře navrhl, že místo skutečných dvaceti minut stáli ve frontě dvě hodiny, protože skládali nejen pivo, ale také zeleninu a brambory.

a) První věta v souvětí je vedlejší přívlastková.

ANO / NE

b) Druhá věta v souvětí je vedlejší předmětná.

ANO / NE

c) Třetí věta v souvětí je vedlejší příslovečná příčinná.

ANO / NE

d) Čtvrtá věta v souvětí je hlavní.

ANO / NE

e) Souvětí tvoří tři věty a je podřadné.

ANO / NE

f) *Luboš chytře navrhl* je základní skladební dvojice v 1. větě souvětí.

ANO / NE

g) Větné členy *nejen, pivo, ale také zeleninu a brambory* jsou několikanásobným přívlastkem. ANO / NE

9) Vyznačte pravdivá tvrzení vztahující se k následujícímu větnému celku.

Vašek se horlivě připojil a pravil, že mohl přijet mlékárenský vůz a skládat bochníky sýra, pudinky, želé, romadúr a kakao.

- a) *Vašek se horlivě připojil* je základní skladební dvojice v 1. souvětí.
- b) V souvětí jsou tyto větné členy: *horlivě* – příslovečné určení způsobu, *mlékárenský* – přívlastek shodný, *sýra* – přívlastek neshodný
- c) Výrazy *bochníky, pudinky, želé, romadúr a kakao* jsou několikanásobný předmět.
- d) Slovesa *připojil a pravil* jsou vidu nedokonavého a patří do 4. skupiny ke vzoru *prosí*.
- e) Podstatná jména *pudinky, želé, romadúr a kakao* se skloňují podle vzoru *hrad*.

10) Rozhodněte, která tvrzení vztahující se k následujícímu větnému celku jsou pravdivá, nebo nepravdivá.

Luboš byl upřímně udiven, neboť syn ho v sortimentu zboží s převahou trumfl.

- a) První věta je hlavní, druhá vedlejší příslovečná příčinná. ANO / NE
- b) Obě věty jsou hlavní v poměru příčinném. ANO / NE
- c) Souvětí je podřadné. ANO / NE
- d) Základní skladební dvojice jsou: *Luboš byl udiven a syn trumfl*. ANO / NE
- e) Přísudek *byl udiven* je jmenný se sponou. ANO / NE
- f) Výrazy *upřímně a ho* jsou příslovečná určení způsobu. ANO / NE
- g) Podstatné jméno *sortimentu* je v 6. pádě a skloňuje se podle vzoru *hrad*. ANO / NE

9) Vyberte správnou možnost pro následující souvětí.

Když se vrátili domů, v sednici vládlo příměří, a tudíž po nich nikdo nic nechtěl vysvětlovat.

- a) 1. VV – příslovečná časová, 2. VH, 3. VH (poměr slučovací). Souvětí souřadné.
- b) 1. VV – příslovečná časová, 2. VH, 3. VV – předmětná. Souvětí podřadné.
- c) 1. VV příslovečná časová, 2. VH, 3. VH (poměr důsledkový). Souvětí souřadné.
- d) 1. VV – příslovečná časová, 2. VV – příslovečná časová, 3. VH. Souvětí podřadné.

10) U následujícího souvětí určete druh souvětí, druhy vět, případně významové poměry mezi větami hlavními.

Luboš si všiml, že se tu něco děje, a včas horlivého Vaška, který prahl vyklopit, proč a jak se zdrželi, zarazil a poslal ho zavřít vrata do stodoly.

